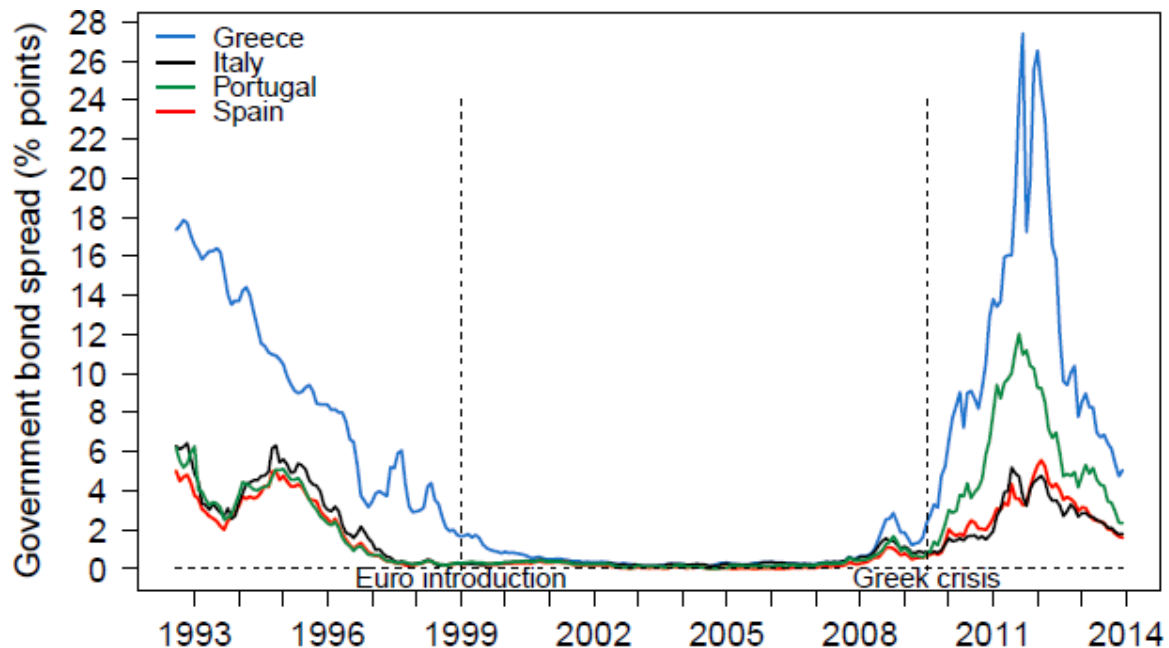


## ΤΙ ΚΑΤΕΡΡΕΥΣΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ 2010;

Αν πει κάποιος πως όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα από το 2010 και μετά οφείλονται στο ότι κατέρρευσε οικονομικά το ελληνικό δημόσιο τότε το πλέον πιθανό είναι πως όλοι, ή σχεδόν όλοι, θα συμφωνήσουν μαζί του. Πως έχει επιτευχθεί αυτή η απόλυτη σχεδόν συμφωνία; Απλά από το 2010 και μετά πολιτικοί. Έλληνες και ξένοι, δημοσιογράφοι, αναλυτές, καθηγητές οικονομικών και διεθνείς θεσμοί προβάλλουν την άποψη αυτή σε μόνιμη βάση και διαρκώς. Σε κάθε δελτίο ειδήσεων, σε κάθε εκπομπή ανάλυσης της πολιτικής ο ισχυρισμός αυτός ήταν και ο μοναδικά προβαλλόμενος για την δικαιολόγηση των ακολουθούμενων αντιλαϊκών πολιτικών.

Ο ισχυρισμός αυτός είναι όμως αληθής; Καταρρέουν οικονομικά τα κράτη ή τέλος πάντων αυτό ήταν το αίτιο της ελληνικής κρίσης; Ας δούμε κάποιους δείκτες σχετιζόμενους με το δημόσιο ελληνικό χρέος. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε τα spreads των 10ετών ομολόγων του ελληνικού δημοσίου

Διάγραμμα 1



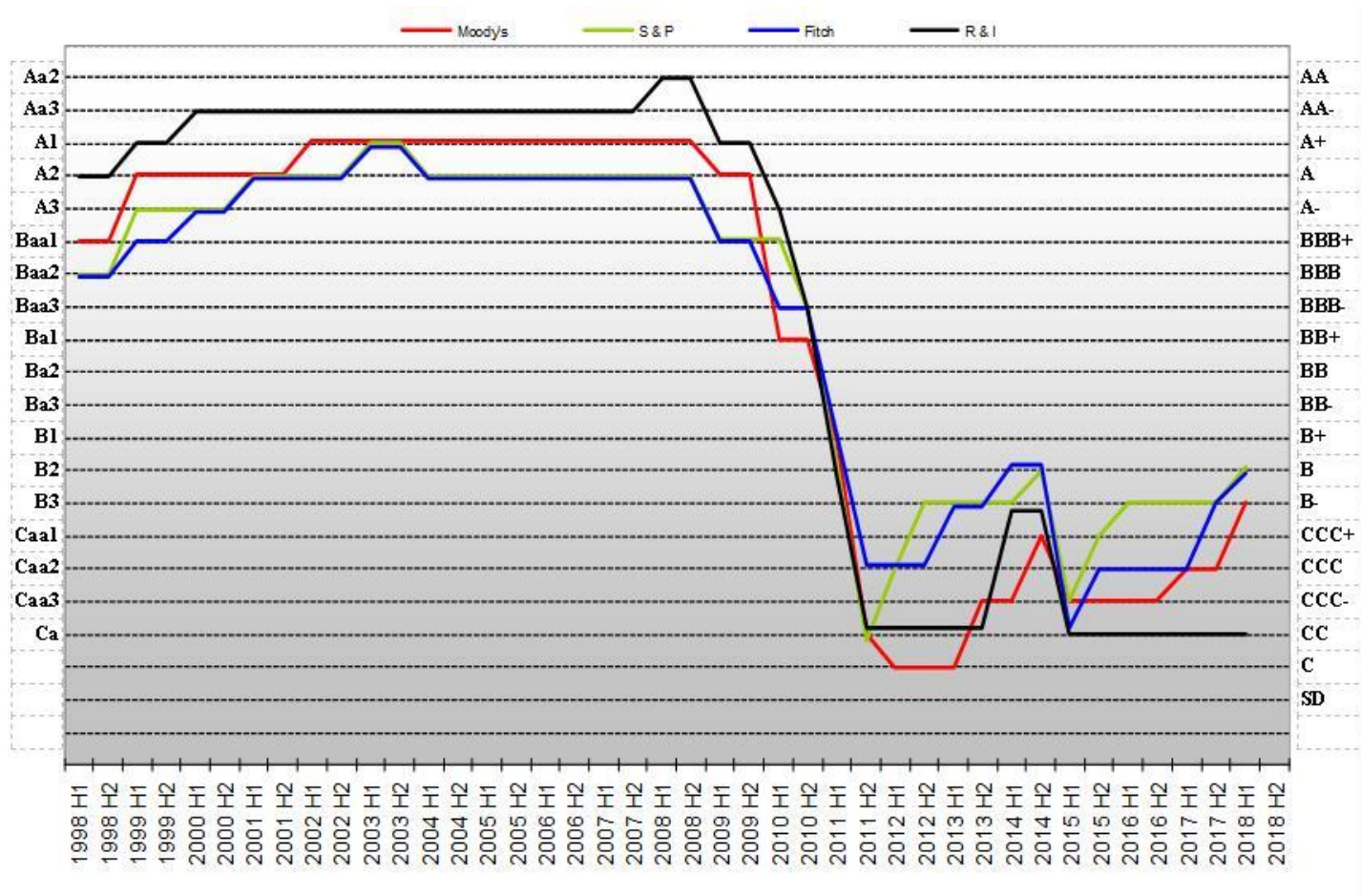
<https://voxeu.org/article/eurozone-debt-bailouts-and-contagion>

Το πρώτο που διαπιστώνουμε από το διάγραμμα είναι η απότομη και ξαφνική άνοδος των ελληνικών spreads. Γιατί έγινε αυτό και μάλιστα τόσο βίαια; Τι το τόσο ξαφνικό συνέβη; Η δεύτερη διαπίστωση είναι πως τα spreads των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου ήσαν κατά πολύ ψηλότερα και πριν το 1999 χωρίς να προκαλούν ιδιαίτερα προβλήματα στο δανεισμό του δημοσίου. Τι είχε συμβεί;

Φυσικά ένας από τους βασικούς λόγους που οδήγησαν στην κατάσταση αυτή συνδέεται με την απώλεια της νομισματικής κυριαρχίας, με την υιοθέτηση του ευρώ, και στους κανόνες δανεισμού των κρατών που επέβαλλε η ΕΚΤ. Αυτός ο λόγος όμως δεν είναι επαρκής για να ερμηνεύσει την εντελώς απότομη και ραγδαία υποβάθμιση της

πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας από το 2009 όπως διαπιστώνουμε από το επόμενο διάγραμμα

Διάγραμμα 2



<http://www.pdma.gr/el/debt-strategy-gr/public-debt-gr/credit-rating-gr>

Εκείνο που είχε συμβεί ήταν πως είχε καταρρεύσει ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας στην Ελλάδα από το 2008. Ο πρώτος τομέας της ιδιωτικής οικονομίας που κατέρρευσε ήταν ο τραπεζικός. Ας δούμε λίγο την κατάσταση στον τραπεζικό τομέα.

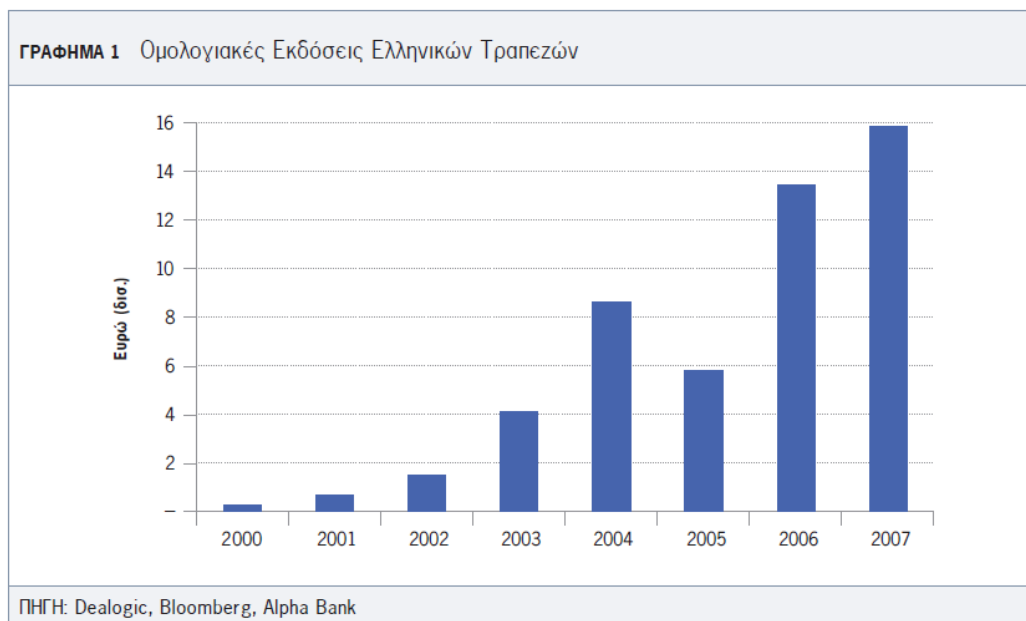
Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 αλλά κυρίως μετά την υιοθέτηση του ευρώ, μεταξύ του 2003 και 2007, έγινε η ανατροπή του μέχρι τότε ισχύοντος νομικού πλαισίου για τη λειτουργία των τραπεζών. Μία από αυτές ήταν η άρση της απαγόρευσης για την έκδοση καλυμμένων ομολόγων από τις ελληνικές τράπεζες. Στο ΦΕΚ της 1<sup>ης</sup> Αυγούστου 2007 διαβάζουμε: « Τα πιστωτικά ιδρύματα δύνανται να εκδίδουν καλυμμένες ομολογίες... Το κάλυμμα των καλυμμένων ομολογιών δύναται να συνίσταται σε απαιτήσεις από δάνεια και πιστώσεις κάθε φύσεως και συμπληρωματικά σε απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα ..., σε καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα και σε κινητές αξίες...».

Με το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε οι απαιτήσεις των δανειστών είχαν προτεραιότητα και οι απαιτήσεις των καταθετών έπονταν. Οι τράπεζες δανειστές των ελληνικών τραπεζών μπορούν πολύ απλά να βάλουν στο χέρι τις καταθέσεις και τις αποταμιεύσεις των εργαζομένων μια και είναι οι πρώτοι δικαιούχοι. Όταν η νομική διαδικασία ολοκληρώθηκε το 2008 μια σειρά τραπεζών και ιδιαίτερα η Εθνική, η Alpha, η Marfin και η Eurobank προχώρησαν στην έκδοση καλυμμένων ομολόγων. Ένα μεγάλο μέρος των στεγαστικών δανείων που έχουν χορηγήσει οι τράπεζες αποτελούν ήδη εγγύηση για τον παραπέρα δανεισμό τους. Η ιδιωτική ιδιοκτησία μεγάλου αριθμού Ελλήνων πολιτών είναι ήδη ενέχυρο στις ξένες τράπεζες. Ο δρόμος ήταν πλέον ανοικτός για την απρόσκοπτη τραπεζική επέκταση στην ασύστολη κερδοσκοπία.

Μόλις ολοκληρώθηκαν οι τυπικές νομικές διαδικασίες Το μεγάλο κόλπο, ο δανεισμός όλων από όλους, με τη συνεχή στην πράξη δημιουργία χρήματος από το πουθενά είχε σαν αποτέλεσμα να πάρει ο δανεισμός των ελληνικών τραπεζών μεγάλες διαστάσεις

Μεταξύ 2003 και 2008 οι κυβερνήσεις τόσο του ΠΑΣΟΚ όσο και της ΝΔ συνέχισαν τις αλλαγές στο νομικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών επιτρέποντάς τους να βγάλουν καλυμμένα ομόλογα, με τις δικές μας περιουσίες εννοείται. Οι τράπεζες άρχισαν αμέσως την έκδοση ομολόγων σε όλο και μεγαλύτερες ποσότητες. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε την αξία των ομολογιακών εκδόσεων των ελληνικών τραπεζών.

Διάγραμμα 3

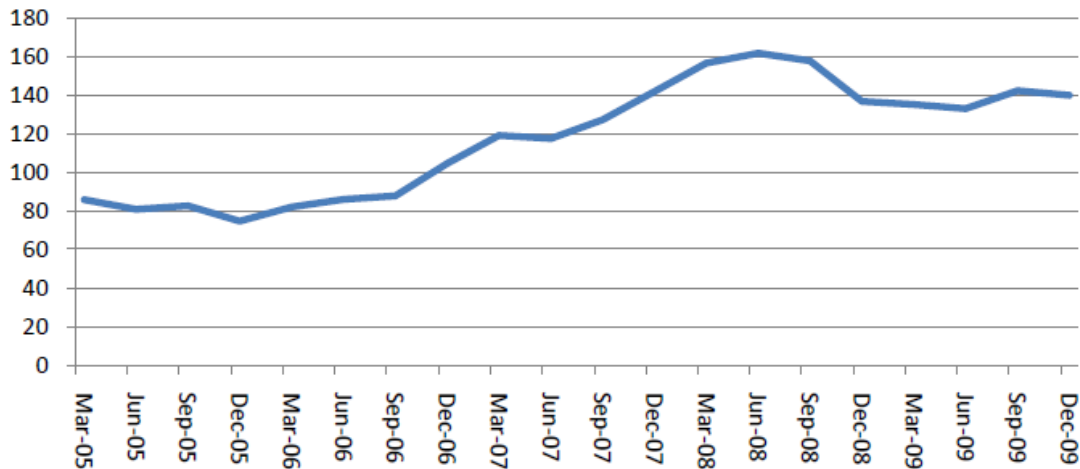


<http://62.1.43.74/5Ekdotis/UplPDFs//syllogikostomos/12-c%20Michalopoulos%20229-246.pdf>

Ο δανεισμός των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκε από 80 δισεκατομμύρια ευρώ το 2006 στα 160 δισεκατομμύρια ευρώ το 2008. Μέσα δηλαδή σε μια τριετία διπλασίασαν το δανεισμό τους (διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 4

Figure 21 Eurocore bank exposure to Greece  
(\$ bn)



Source: BIS consolidated statistics, ultimate risk basis

<http://www.researchonmoneyandfinance.org/media/reports/RMF-Eurozone-Austerity-and-Default.pdf>

Μετά επομένως την ιδιωτικοποίηση των τραπεζών και ιδιαίτερα μετά την είσοδο στο ευρώ και την εύκολη χρηματοδότησή τους οι ελληνικές τράπεζες ξεκίνησαν τον αθρόο και χωρίς κριτήρια και ελέγχους δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων.. Η πιστωτική επέκταση, μια τακτική του διεθνούς κεφαλαίου την οποία μάλιστα το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άργησε να ακολουθήσει λόγω νομικών κυρίως περιορισμών, ξεκίνησε στην Ελλάδα μετά την είσοδο στο ευρώ κυρίως.

Ας δούμε στον επόμενο πίνακα τα δάνεια στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα και την ευρωζώνη το 1998 και το 2009 για να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για την πιστωτική πολιτική των ελληνικών τραπεζών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα και την ευρωζώνη (ποσοστό % ΑΕΠ)								
ΕΤΟΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ		ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Ελλάδα	Ευρωζώνη	Ελλάδα	Ευρωζώνη	Ελλάδα	Ευρωζώνη	Ελλάδα	Ευρωζώνη
1998	34,0	41,8	5,8	24,2	2,5	6,6	34,0	82,6
2009	46,7	64,9	33,9	39,5	16,5	15,6	97,0	120,0

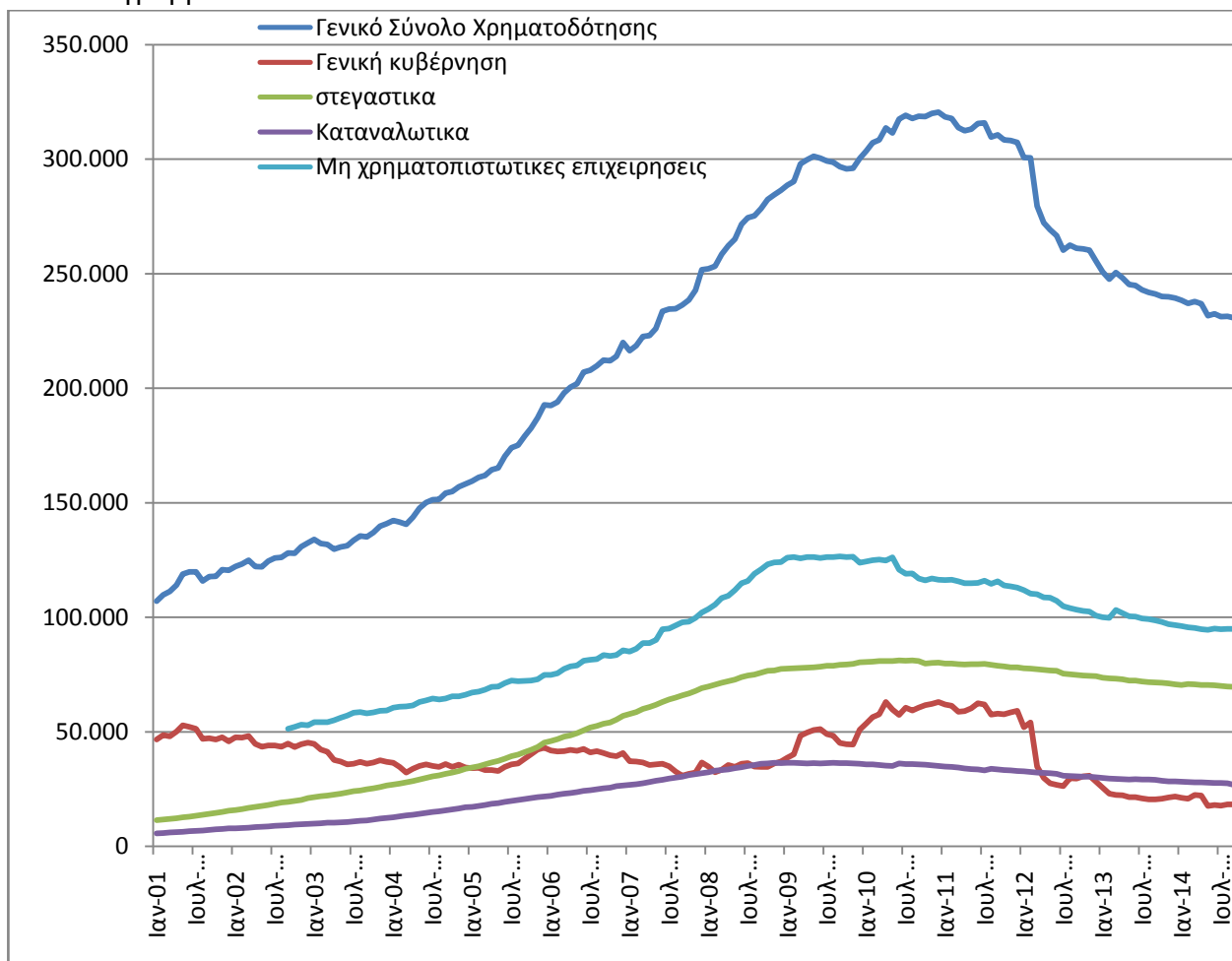
<http://62.1.43.74/5Ekdosis/UplPDFs/sylogikostomos/2-a%20Moschos-Xortareas53-66.pdf>

Ο πίνακας μας πληροφορεί πως στο παραπάνω χρονικό διάστημα εκτινάχτηκαν οι χορηγήσεις προς τα νοικοκυριά μέσω των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων ξεπερνώντας τους μέσους όρους της ευρωζώνης στις δύο αυτές κατηγορίες. Τα

ποσοστά των στεγαστικών δανείων το 1998 ανέρχονταν στη Ελλάδα στο 5,8% του ΑΕΠ ενώ στην ευρωζώνη στο 24,2%. Το 2009 τα στεγαστικά δάνεια είχαν εκτιναχτεί στο 33,9 του ΑΕΠ και στη ευρωζώνη έφτασαν στο 39,5%. Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και στα καταναλωτικά δάνεια. Από 2,5% του ΑΕΠ στην Ελλάδα έφτασαν στο 16,5% το 2009 ενώ στην ευρωζώνη από 6,6% έφτασαν στο 15,6. Βλέπουμε πως οι ελληνικές τράπεζες εκμεταλλεύτηκαν με εξαιρετική ταχύτητα το νέο περιβάλλον που δημιουργήθηκε με τις ιδιωτικοποιήσεις στον τραπεζικό τομέα και τα χαμηλά επιτόκια του ευρώ για να εκτινάξουν το δανεισμό των νοικοκυριών.

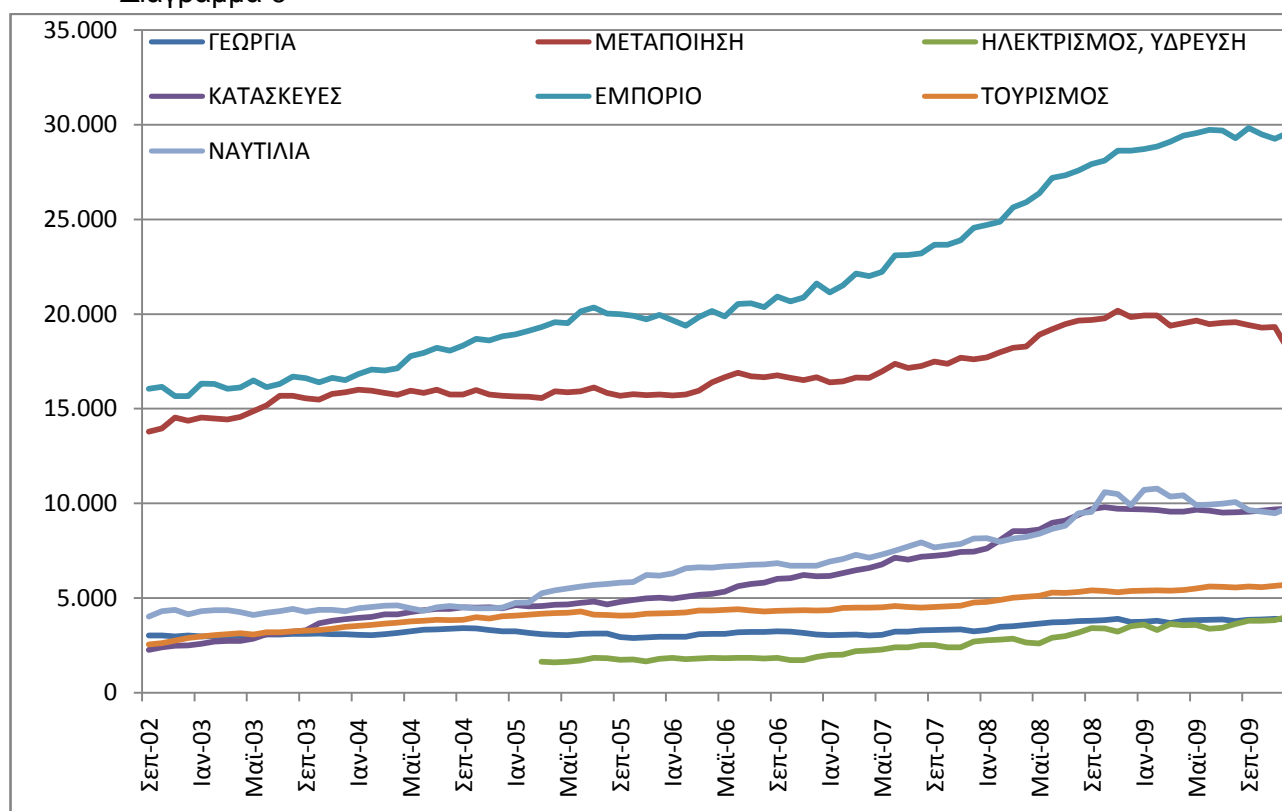
Ας περάσουμε τώρα στο ζήτημα των χορηγήσεων στις επιχειρήσεις για να δούμε πως κατανέμονταν κι εκεί τα δάνεια. Αν και σαν ποσοστό επί του συνόλου των χορηγήσεων τα επιχειρηματικά δάνεια μειώνονταν αποκτά ιδιαίτερη σημασία η κατά τομείς επιχειρήσεων κατανομή τους για να μπορέσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα για το ρόλο των τραπεζών στην οικονομία. Στα διαγράμματα που ακολουθούν βλέπουμε κατά σειρά τη συνολική χρηματοδότηση και την κατανομή της μεταξύ κυβέρνησης και διαφόρων τομέων της ιδιωτικής οικονομίας (διάγραμμα 7) και την κατανομή των χρηματοδοτήσεων στους κύριους τομείς της οικονομίας (διάγραμμα 8)

Διάγραμμα 5



<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/monetary/financing.aspx>

Διάγραμμα 6



<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/monetary/financing.aspx>

Ποια συμπεράσματα μπορούν να προκύψουν από τα δεδομένα των παραπάνω διαγραμμάτων;

1. Από το 2002, την υιοθέτηση δηλαδή του ευρώ, ο δανεισμός αρχίζει να αυξάνεται με πολύ μεγάλους ρυθμούς.

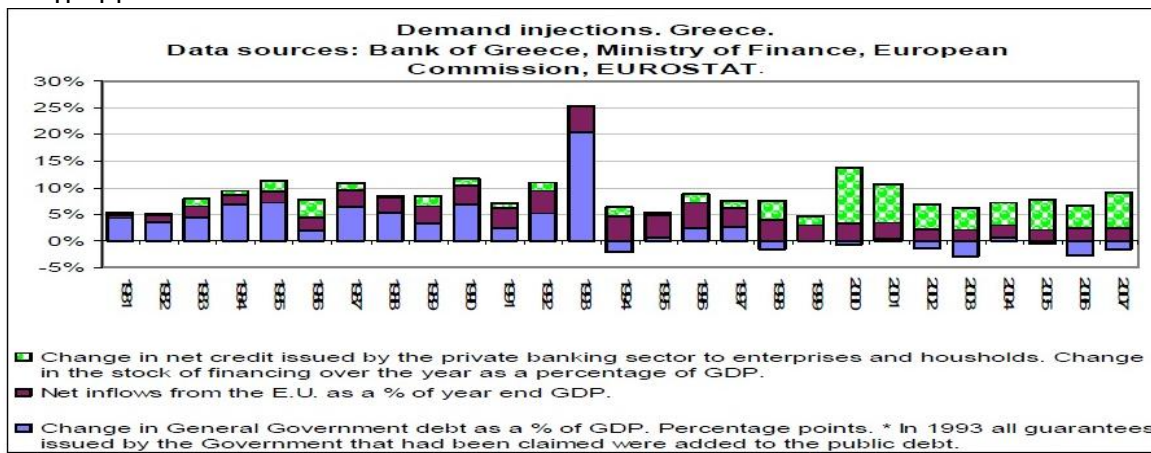
2. Η αύξηση είναι αποτέλεσμα των δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα και κυρίως αυτού των νοικοκυριών. Τα δάνεια προς τα νοικοκυριά ξεπερνούν το 2009 τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις.

3. Από το διάγραμμα 9 εύκολα συμπεραίνουμε πως οι χρηματοδοτήσεις δεν αφορούσαν τους παραγωγικούς τομείς – βιομηχανία, ορυχεία, γεωργία – αλλά κυρίως το εμπόριο και άλλες υπηρεσίες. Ακόμη και ο τουρισμός δεν έτυχε ευνοϊκής χρηματοδότησης κατά την περίοδο αυτή. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε το σύνολο της χρηματοδότησης και τη χρηματοδότηση της μεταποίησης και της γεωργίας από το 2002 και μετά. Τα συμπεράσματα είναι και πάλι εύκολα.

4. Στα διαγράμματα διακρίνουμε επίσης την πορεία της διαδικασίας απομόχλευσης από το 2010 και μετά.

Στο επόμενο διάγραμμα είναι του Πελασγίδη και δείχνει τη συμβολή στη χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας από τις τράπεζες, από τις εισροές της ΕΕ και από το δημόσιο χρέος.

Διάγραμμα 7



<http://www.lifo.gr/team/readersdigest/34399>

Το διάγραμμα δείχνει πως από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 η ανάπτυξη στηριζόταν στον τραπεζικό δανεισμό κυρίως. Ένα δανεισμό που κατευθυνόταν στην κατανάλωση και τη στεγαστική πίστη σε μεγάλο βαθμό. Αποτέλεσμα τις τακτικής των ανεξέλεγκτων χορηγήσεων ήταν ο λόγος δάνεια προς καταθέσεις από το 0,95 που βρισκόταν το 2001 να φτάσει στο 1,25 το 2008. Όπως μας δείχνει το επόμενο διάγραμμα.

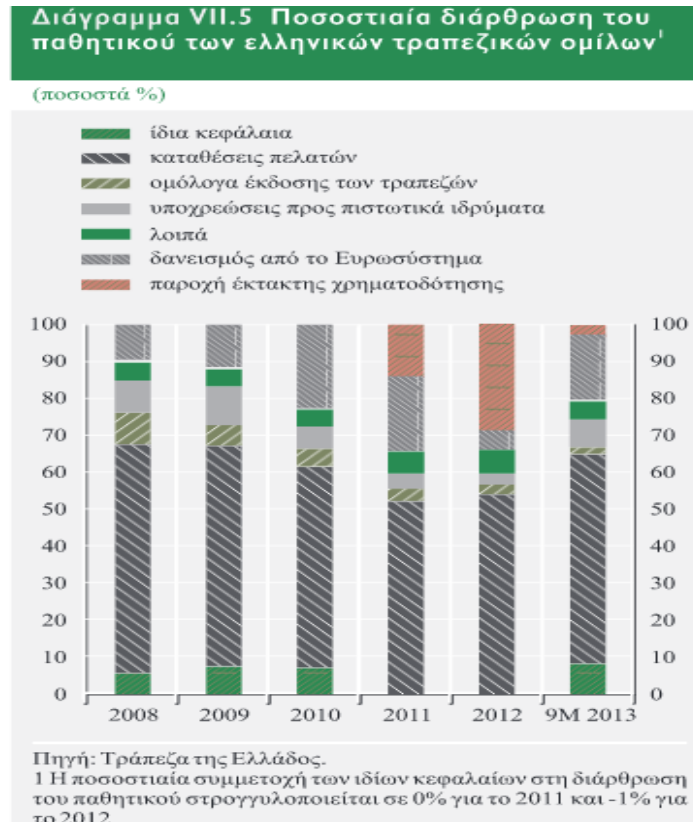
Διάγραμμα 8



<http://62.1.43.74/5Ekdosis/UplPDFs//sylogikostomos/12-c%20Michalopoulos%20229-246.pdf>

. Η βουλιμία των τραπεζιτών για κέρδη οδήγησαν τις τράπεζες σε πτώχευση από το 2008 ήδη. Ο τραπεζικός τομέας είχε καταρρεύσει. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε την ποσοστιαία διάρθρωση του παθητικού των ελληνικών τραπεζικών ομίλων από το 2008 και μετά.

Διάγραμμα 9



<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2013.pdf>

Το πρώτο που παρατηρούμε είναι το πολύ μικρό ποσοστό ιδίων κεφαλαίων από το 2008 ήδη ενώ αυτά απλά εξαφανίζονται το 2011 και το 2012. Η πολιτική αυτή των τραπεζών ήταν εξαιρετικά κερδοφόρα για τους μεγαλομετόχους. Η πιστωτική επέκταση μεταφραζόταν σε κέρδη. Πολλά κέρδη.

Η δεκαετία του 2000 ήταν και για τις ελληνικές τράπεζες η χρυσή περίοδός τους. Μέχρις ότου ήρθε η κρίση. Στις αρχές τις περιόδου που αναφέραμε μια σειρά από μεταβολές στο νομικό πεδίο και στους κανόνες λειτουργίας των τραπεζών έγιναν ώστε να αλλάξουν το θεσμικό πεδίο λειτουργίας των τραπεζών απαλλάσσοντας τες από κάθε σχεδόν δέσμευση και περιορισμό. Τα αποθεματικά τα οποία είχαν δεσμευμένα υποχρεωτικά οι τράπεζες στην Τράπεζα της Ελλάδας μειώθηκαν με στόχο την όσο το δυνατό μεγαλύτερη αύξηση της κερδοσκοπίας τους. Παρακάτω βλέπουμε πως δικαιολογεί την απόφαση αυτή στην έκθεσή του του 2001 ο τότε διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος και νυν πρωθυπουργός Παπαδήμας:



Στο τέλος Ιουλίου του 2001 ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας, για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς, ήταν 12,6%. Σε σύγκριση με το μέσο όρο της τριετίας 1998-2000 ο δείκτης του πρώτου εξαμήνου του 2001 έχει υποχωρήσει κατά δύο εκατοστιαίες μονάδες περίπου. Σημειώνεται ότι η υποχώρηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με την αποδέσμευση των υψηλών υποχρεωτικών καταθέσεων των τραπεζών στην Τράπεζα της Ελλάδος και τη χρησιμοποίησή τους εν λόγω κεφαλαίων για χορήγηση δανείων στην οικονομία. Μέχρι τις 2 Ιανουαρίου 2002 είχαν αποδεσμευθεί 9,6 δισεκ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 13% του συνόλου των δανείων των τραπεζών προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά.

<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2001.pdf>

Στην ίδια έκθεση ο τότε διοικητής και εκπρόσωπος των συμφερόντων των τραπεζών και νυν πρωθυπουργός όλων των Ελλήνων προτείνει:

Επιπλέον, η δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού και φορολογικού πλαισίου, η οποία έχει καθυστερήσει σημαντικά έναντι των λοιπών χωρών, θα καταστήσει δυνατή την τιτλοποίηση δανείων και λοιπών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και θα αποτελέσει πρόσθετο παράγοντα που θα μπορούσε να συμβάλει, μεταξύ άλλων, στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των διαθεσίμων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2001.pdf>

Το σύνολο των από τις τράπεζες ακολουθούμενων πολιτικών τις οδήγησε στην κατάρρευση. Στο διάγραμμα που ακολουθεί βλέπουμε πως το 2008 δείκτη βασικών κεφαλαίων να έχει υποχωρήσει κάτω κι από το 8%. Οι τράπεζες είχαν καταρρεύσει.

Διάγραμμα 10



[http://62.1.43.74/70milies-parousiaseis/UplFiles/parousiaseis/others/%CE%A7%CE%B1%CF%81%CE%B4%CE%BF%CF%8D%CE%B2%CE%B5%CE%BB%CE%B7%CF%82\\_%CE%97%20%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7\\_%CE%BA%CE%B1\\_%CE%B7\\_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1](http://62.1.43.74/70milies-parousiaseis/UplFiles/parousiaseis/others/%CE%A7%CE%B1%CF%81%CE%B4%CE%BF%CF%8D%CE%B2%CE%B5%CE%BB%CE%B7%CF%82_%CE%97%20%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CE%BA%CE%B1_%CE%B7_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1)

Η πολιτική αυτή του αθρόου δανεισμού των τραπεζών και η κατάρρευσή τους είχε δυσμενέστατες επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας

1. Δημιούργησε φούσκες όπως αυτή στις τομές των ακινήτων (διάγραμμα 11)

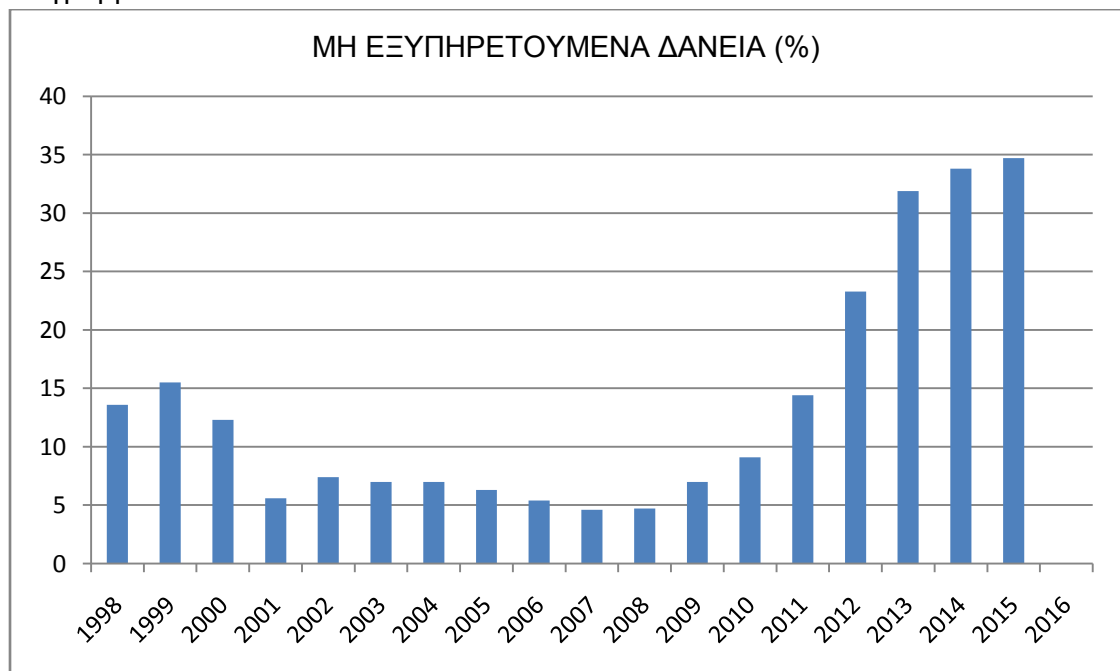
Διάγραμμα 11



<http://eparistera.blogspot.gr/> <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/realestate/indices.aspx>

2. Δημιούργησε το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το διάγραμμα που ακολουθεί δείχνει την εξέλιξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα. Εύκολα διακρίνουμε πως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αρχίζουν να αυξάνονται από το 2008 ήδη καθώς ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας άρχισε να καταρρέει

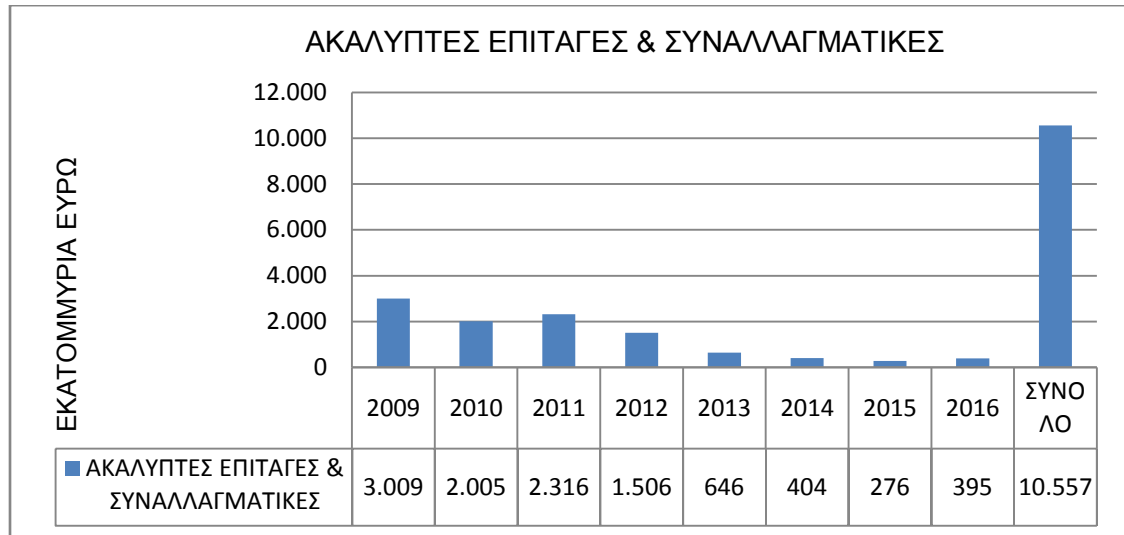
Διάγραμμα 12



<http://data.worldbank.org/indicator/FB.AST.NPER.ZS?end=2015&locations=GR&start=1998&view=chart>

3. Εκδηλώνεται φυσικά και το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα της απαρχής της καπιταλιστικής κρίσης. Η αθέτηση πληρωμών στο εμπόριο. Το μέγιστο της αθέτησης πληρωμών εμφανίζεται το 2009 (διάγραμμα 12). Η έντασή του οφείλεται σε σημαντικότερο βαθμό και στον ανεξέλεγκτο και προνομιακό δανεισμό του εμπορίου από τις τράπεζες (δες διάγραμμα 6).

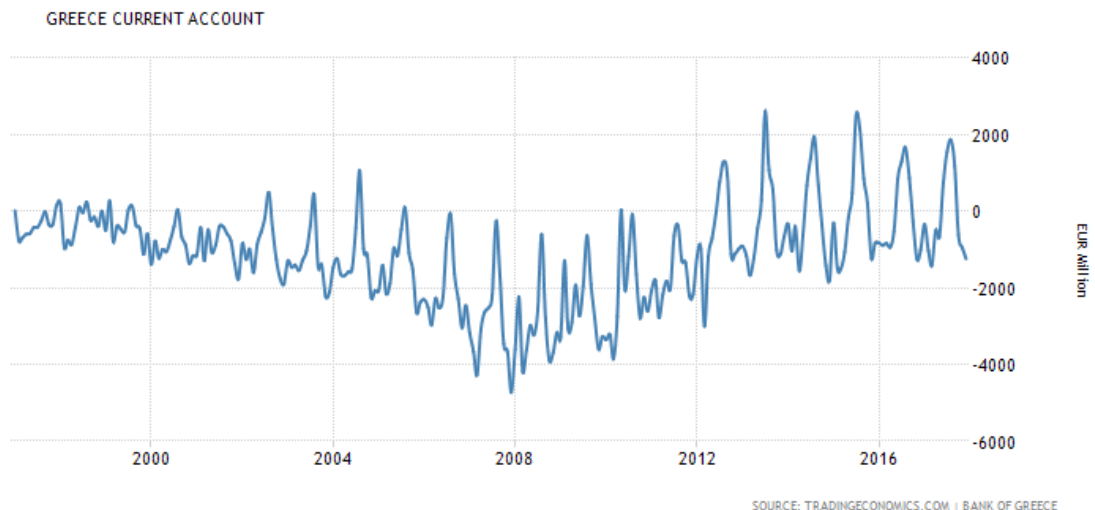
Διάγραμμα 13



<http://www.tiresias.gr/statistics/index.html>

4. Επιδείνωσε ταχύτητα και σε τεράστιο βαθμό το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (Διάγραμμα 14)

Διάγραμμα 14



<https://tradingeconomics.com/greece/current-account>

5. Αύξησε κατακόρυφα το εξωτερικό χρέος της χώρας επιδεινώνοντας τη διεθνή επενδυτική της θέση. Στον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε την εξέλιξη του εξωτερικού χρέους της κυβέρνησης, της Τράπεζας της Ελλάδος, των υπόλοιπων τραπεζών και τις Άμεσες επενδύσεις από το 2006 ως το 2010.

## ΠΙΝΑΚΑΣ 2

### Πίνακας VIII.5 Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος

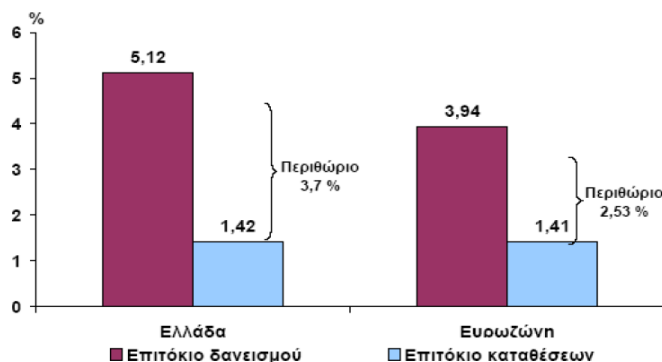
(εκατ. ευρώ)

	2007	2008	2009	2010	2011 <sup>1</sup>	2012 <sup>*</sup>
<b>A. Γενική κυβέρνηση</b>	<b>177.106</b>	<b>191.985</b>	<b>224.946</b>	<b>181.902</b>	<b>156.995</b>	<b>244.057</b>
<b>B. Τράπεζα της Ελλάδος</b>	<b>10.797</b>	<b>35.348</b>	<b>49.036</b>	<b>87.088</b>	<b>104.750</b>	<b>98.355</b>
<b>Γ. Λοιπά πιστωτικά ιδρύματα</b>	<b>97.424</b>	<b>111.194</b>	<b>112.861</b>	<b>116.422</b>	<b>91.191</b>	<b>75.500</b>
<b>Δ. Λοιποί τομείς</b>	<b>19.501</b>	<b>21.252</b>	<b>24.216</b>	<b>16.691</b>	<b>9.698</b>	<b>12.131</b>
<b>E. Άμεσες επενδύσεις</b>	<b>3.690</b>	<b>4.614</b>	<b>5.716</b>	<b>5.072</b>	<b>7.316</b>	<b>7.363</b>
Υποχρεώσεις προς θυγατρικές εταιρίες	827	1.082	2.824	1.635	1.750	1.722
Υποχρεώσεις προς άμεσους επενδυτές	2.863	3.532	2.892	3.437	5.566	5.641
<b>Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος (ΑΕΧ) (A+B+Γ+Δ+E)</b>	<b>308.517</b>	<b>364.393</b>	<b>416.775</b>	<b>407.175</b>	<b>369.950</b>	<b>437.406</b>
<b>% του ΑΕΠ</b>	<b>138,25</b>	<b>156,26</b>	<b>180,36</b>	<b>183,29</b>	<b>177,41</b>	<b>224,29</b>

<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/ekthdkth2012.pdf>

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε με έμφαση πως η χρηματοδότηση από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν από τις επαχθέστερες μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε όλη την μετά την υιοθέτηση του ευρώ περίοδο. Στο διάγραμμα που ακολουθεί βλέπουμε περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα και την ευρωζώνη

### Διάγραμμα 15



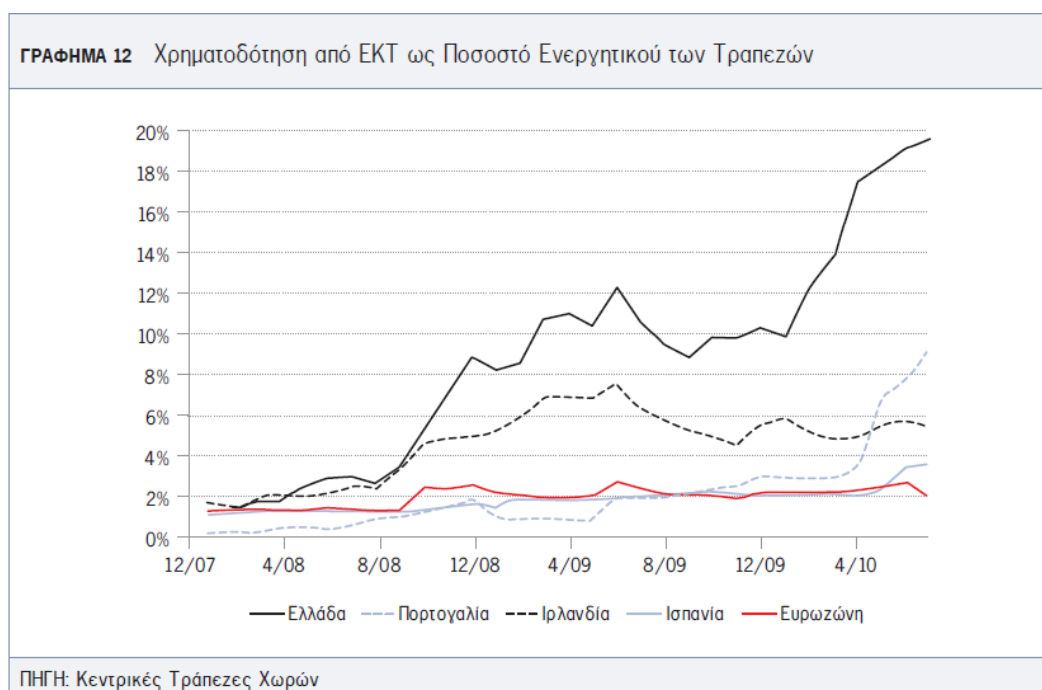
Σχήμα 4-6: Περιθώριο Επιτοκίου σε Ελλάδα και Ευρωζώνη, Σεπτέμβριος 2005

Πηγή: Μαλλιασόπουλος (2006)

<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/log/2010/SyrrosChristos/attached-document-1273573848-685427-28391/Syrros2010.pdf>

Καθώς η κρίση στην Ελλάδα αρχίζει να βαθαίνει η άπληστη πολιτική του κεφαλαίου που εκφράστηκε μέσω των τραπεζών αρχίζει να αποκαλύπτει το σύνολο των χαρακτηριστικών του. οι ελληνικές τράπεζες βρίσκονται σε απόλυτη αδυναμία παροχής ρευστότητας και καταφεύγουν στο ευρωσύστημα. Ήταν το πρώτο σήμα πως ο ελληνικός ιδιωτικός τομέας βρισκόταν υπό κατάρρευση. Στο επόμενο διάγραμμα παρατηρούμε την τεράστια εξάρτηση των ελληνικών τραπεζών από το ευρωσύστημα (ΕΚΤ) και τον μηχανισμό έκτακτης χρηματοδότησης (ΕΛΑ). Καθώς οι καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες μειώνονταν δραματικά το μεγάλο χρηματοδοτικό κενό καλυπτόταν από τους δύο αυτούς μηχανισμούς.

Διάγραμμα 15



<http://62.1.43.74/5Ekdosis/UplPDFs//sylogikostomos/12-c%20Michalopoulos%20229-246.pdf>

Όταν ήρθε η κατάρρευση ανέλαβε τη διάσωσή τους το κράτος τους φυσικά. Με χρήματα των εργαζόμενων και πάλι φυσικά. Τα κέρδη στα θησαυροφυλάκια του κεφαλαίου και οι ζημιές στο δημόσιο όταν ήρθε η ώρα του απολογισμού. Στον επόμενο πίνακα βλέπουμε την επιβάρυνση του δημοσίου σε μετρητά και εγγυήσεις, από το 2008 ως το 2012, σε δισεκατομμύρια ευρώ.

Πίνακας 3

	ΜΕΤΡΗΤΑ	ΟΚΟΛΟΓΑ ΤΟΥ Ε.Δ	ΔΑΝΕΙΑ ΜΕ ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΟΥ ΕΔ
N 3723/2008	5	8	15
N 3845/2010			15
N 3864/2010	10		
N.3872/2010			25
N 3965/2011			30

N 4031/2011			60
N.4056/2012			90;
N.4079/2012	40		
ΣΥΝΟΛΑ	55	8	235

Υπολογισμοί: <http://eparistera.blogspot.gr/>

Τα παραπάνω κι όπως δίνονται από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών πάλι μέχρι το 2012

#### Πίνακας 4

Πίνακας 1 Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας (Ιούλιος 2012)				
(σε € εκατ.)	Πυλώνας I Προνομιούχες Μεταχές	Πυλώνας II Παρακή Εγγυήσεων	Πυλώνας III Ειδικά Ομόλογα	Πυλώνας ΤΧΣ Πόροι για Ανακεφαλαιοποίηση/ Εξυγίανση Τραπεζών
Διαθέσιμο	5.000	85.000	8.000	50.000
Χρήση/Κατανόμηση	4.493	60.176	1.851	20.396
Alpha Bank	940	9.827	491	1.900 <sup>1</sup>
Eurobank Ergasias	950	17.776	-	4.200 <sup>1</sup>
Εθνική	1.350	13.891	827	6.900 <sup>1</sup>
Εθνική <sup>2</sup>	-	-	-	324 <sup>2</sup>
Πειραιώς	770	13.486	424	5.000 <sup>1</sup>
ΑΤΕ	-	4.697	-	-
Attica	100	500	-	-
T-Bank	225	-	-	-
ΤΤ-ΑΤΕ <sup>3</sup>	-	-	-	700 <sup>3</sup>
Geniki	-	-	-	-
Proton	80	-	-	-
Νέα Proton <sup>4</sup>	-	-	-	1.372 <sup>4</sup>
FBB	50	-	-	-
Millennium	-	-	98	-
Πανελλήνια	28	-	-	-
Παγκρήτια	-	-	-	-
Αχαϊκή	-	-	11	-

<sup>1</sup> Έχει κατανεμηθεί από το ΤΧΣ ως προκαταβολή για ανακεφαλαιοποίηση.

<http://www.hba.gr/main/Ereunes-meletes/EllinikoTrapezikoSystema2011-12web.pdf>

Αυτή ήταν η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας από το 2008, 2009. Ο ιδιωτικός τομέας είχε καταρρεύσει συμπαρασυρόμενος από την τραπεζική κατάρρευση. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας, ο κατασκευαστικός, το εμπόριο και τα νοικοκυριά

κατέρρευσαν μέσα σε ένα ωκεανό χρεών. Αυτός ήταν κι ο λόγος για την απότομη και ραγδαία υποβάθμιση του αξιόχρεου του ελληνικού δημοσίου. Η κατάρρευση της ιδιωτικής οικονομίας έκανε μη αξιόχρεο το ελληνικό δημόσιο. Οι εκπρόσωποι του ελληνικού κεφαλαίου σε απόλυτη συνεργασία με τους διεθνούς κεφαλαίου αποφάσισαν να μεταφέρουν τα χρέη στις πλάτες των υποτελών τάξεων υποβαθμίζοντας ταυτόχρονα και τη θέση του ελληνικού κεφαλαίου στον διεθνή καταμερισμό. Σε αντάλλαγμα του έδωσαν πάμφθην εργασία και τα περιουσιακά στοιχεία των υποτελών τάξεων έναντι των χρεών τους απέναντι στις τράπεζες και το δημόσιο.

Η φτωχοποίηση της συντριπτικής πλειονότητας των Ελλήνων μπήκε σε εφαρμογή και προχώρησε με μικρές σχετικά αντιστάσεις και απώλειες. Η λύση της φιλολαϊκής και αντικαπιταλιστικής διεξόδου δαιμονοποιήθηκε μέσω μιας ακραίας προπαγάνδας. Ο θύτης μετατράπηκε σε θύμα. Το κεφάλαιο εμφανίστηκε ως το θύμα της εργασίας. Κι έγινε πιστευτό από μια μάζα απαθών, φοβισμένων, εγωπαθών κι αμαθών κυριαρχούμενων τάξεων. Μέχρι τότε όμως αυτή η απάθεια και ο φόβος θα κυριαρχούν και θα επιτρέπουν στο σύστημα να κυριαρχεί είναι άγνωστο καθώς η οικονομική κατάσταση τους θα επιδεινώνεται και όλο και περισσότεροι κίνδυνοι θα εμφανίζονται. Κίνδυνοι σε όλους τους τομείς. Οι εθελόδουλες, αμαθείς και απολύτως ανίκανες αστικές ηγεσίες σε απόλυτη αδυναμία να αναλύσουν και να κατανοήσουν την πραγματικότητα θα εκτελούν απλά τις εντολές των γραφειοκρατών υπηρετών του διεθνούς κεφαλαίου οδηγώντας σε όλο και πιο επικίνδυνα μονοπάτια τη χώρα και τις κυριαρχούμενες τάξεις.